

SODBA GERŠAK ZOPER REPUBLIKO SLOVENIJO

SVET EVROPE

EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

TRETJA SEKCIJA

Pritožba št. 35475/02

SODBA

STRASBOURG

27. maj 2008

Ta sodba bo postala končna v skladu z okoliščinami, ki so določene v 2. odstavku 44. člena Konvencije. Lahko so predmet uredniških popravki.

V zadevi Geršak proti Republiki Sloveniji,

Senat Evropskega sodišča za človekove pravice (tretja sekcija) v sestavi:

Josep Casadevall, *predsednik*,

Elisabet Fura-Sandström,

Boštjan M. Zupančič,

Alvina Gyulumyan,

Ineta Ziemele,

Luis López Guerra,

Ann Power, *sodniki*,

in Santiago Quesada, sodni tajnik,

Po posvetovanju za zaprtimi vrati 6. maja 2008,

Sprejel naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta istega dne:

POSTOPEK

1Zadeva izvira iz pritožbe (št. 35475/02), ki jo je 19. septembra 2002 pri Sodišču na podlagi 34. člena Konvencije o varovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: »Konvencija«) proti Republiki Sloveniji vložil slovenski državljan, gospod David Geršak (v nadaljevanju: »pritožnik«).

2Pritožnika so zastopali odvetniki Verstovšek. Toženo Vlado (v nadaljevanju: »Vlada«) je zastopal njen zastopnik, gospod Lucijan Bembič, generalni državni pravobranilec.

33. Pritožnik se je na podlagi 1. odstavka 6. člena Konvencije pritožil zaradi predolgega trajanja postopka pred domačimi sodišči, v katerem je bil udeležen kot stranka. Nadalje se je pritožil tudi zaradi pomanjkanja učinkovitega domačega pravnega sredstva v zvezi s predolгим trajanjem postopkov (13. člen Konvencije).

4Dne 9. junija 2006 je Sodišče odločilo, da o pritožbi glede trajanja postopka in

pomanjkanja pravnih sredstev v zvezi s tem obvesti Vlado. Ob uporabi 3. odstavka 29. člena Konvencije je odločilo, da hkrati odloči tako o utemeljenosti, kot tudi dopustnosti pritožbe.

DEJSTVA

I. OKOLIŠČINE V ZADEVI

5Pritožnik se je rodil leta 1973 in živi v Velenju.

6Dne 13. avgusta 1996 se je pritožnik poškodoval v prometni nesreči. Oseba, ki je povzročila nesrečo je imela sklenjeno zavarovanje pri zavarovalnici ZT.

7Dne 29. decembra 1997 je pritožnik sprožil pravdni postopek proti ZT pri Okrožnem sodišču v Celju in zahteval odškodnino v višini 14.330.442 slovenskih tolarjev (SIT) (približno 62.000 eurov) za utrpele poškodbe.

8Med 1. julijem 1998 in 18 aprilom 2000 je pritožnik sedemkrat zaprosil, da se določi narok za glavno obravnavo.

9Med 20. oktobrom 1999 in 23. septembrom 2002 je vložil enajst pripravljanih spisov in/ali predlagal dokaze.

10Dne 21. septembra 2000 je sodišče določilo štiri medicinske izvedence, da v zadevi pripravijo izvedensko mnenje.

11Tri glavne obravnave so bile opravljene med 21. septembrom 2000 in 17. oktobrom 2002.

12Dne 17. oktobra 2002 je sodišče odločilo, da bo izdalo pisno sodbo. Sodba, ki je v delu pritrdila zahtevku pritožnika, je bila pritožniku vročena 18. novembra 2002.

13Dne 28. novembra 2002 se je pritožnik pritožil na Višje sodišče v Celju in zahteval, da sodišče na prvi stopnji popravi svojo sodbo.

14Dne 8. julija 2003 je sodišče prve stopnje popravilo svojo sodbo, v delu, ki se nanaša na stroške postopka.

15Dne 23. decembra 2004 je Višje sodišče v Celju izdalo sodbo, ki je v delu ugodila pritožbi pritožnika in je posledično spremenila sodbo sodišča prve stopnje. Sodba je bila pritožniku vročena 10. januarja 2005.

16Dne 19. januarja 2005 je pritožnik vložil zahtevo za revizijo na Vrhovno sodišče.

Dne 7. decembra 2006 je sodišče izdalo sodbo. V delu je potrdila pritožnikovo zahtevo za revizijo in temu primerno spremenila sodbo sodišča druge stopnje. Sodba Vrhovnega sodišča je bila pritožniku vročena 18. januarja 2007.

II. UPOŠTEVANO DOMAČE PRAVO

17Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (objavljen v Ur.l. RS, št. 49/2006) je stopil v veljavo 1. januarja 2007. V 1. in 2. členu Zakona je pravica do sojenja v razumnem roku zagotovljena stranki v sodnem postopku, udeležencu na podlagi Zakona, ki ureja pravdne postopke in poškodovani stranki v kazenskem postopku.

1825. člen Zakona 2006 določa naslednja prehodna pravila v zvezi s pritožbami, v zvezi s katerimi postopki že tečejo pred Sodiščem:

25. člen – Pravično zadoščenje za škodo, nastalo pred začetkom uporabe tega zakona

»(1) Glede zadeve, v kateri je kršitev pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja že prenehala, pa je stranka pred začetkom uporabe tega zakona že vložila zahtevo za pravično zadoščenje na mednarodno sodišče, Državno pravobranilstvo v štirih mesecih po prejemu zadeve v postopek poravnave od mednarodnega sodišča predlaga stranki poravnavo glede višine pravičnega zadoščenja. Stranka je dolžna Državnemu pravobranilstvu posredovati predlog za poravnavo v dveh mesecih po prejemu predloga Državnega pravobranilstva. Stranka je dolžna Državnemu pravobranilstvu posredovati predlog za poravnavo v dveh mesecih po prejemu predloga Državnega pravobranilstva. Državno pravobranilstvo je dolžno odločiti o predlogu čim prej, najpozneje pa v štirih mesecih.... ..

(2) Če predlogu za poravnavo iz prvega odstavka tega člena ni ugodeno ali če Državno pravobranilstvo in stranka ne dosežeta sporazuma v štirih mesecih od vložitve predloga stranke, lahko stranka vloži tožbo na pristojno sodišče Republike Slovenije po tem zakonu. Stranka lahko vloži tožbo v šestih mesecih po prejemu odgovora Državnega pravobranilstva, da njenemu predlogu iz prejšnjega odstavka ni ugodeno, oziroma po poteku roka, ki je v prejšnjem odstavku določen za odločitev Državnega pravobranilstva za sklenitev poravnave. Za postopek pred sodiščem se ne glede na vrsto ali višino zahtevka uporabljajo določbe zakona o pravnem postopku o sporu majhne vrednosti.«

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV 1. ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

19Pritožnik se je pritožil v zvezi s predolгим trajanjem postopkov. Pri tem se je oprl na prvi odstavek 6. člena Konvencije, ki določa naslednje:

»Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče.«

20Vsebinsko se je pritožnik nadalje pritožil, da so bila sredstva, ki so bila na voljo v Sloveniji v zvezi s predolгим trajanjem postopkom, neučinkovita.

13. člen Konvencije določa, da:

»Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti.«

A. Dopustnost

21. Vlada se je zagovarjala, da pritožnik ni izčrpal domačih pravnih sredstev, zlasti na novo sprejetega Zakona o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (Zakon 2006), ki je pričel veljati 1. januarja 2007.

22. Pritožnik je tej navedbi ugovarjal, češ da pravna sredstva, ki so bila na voljo, niso bila učinkovita.

23. Sodišče ugotavlja, da se 25. člen zakona iz leta 2006 izrecno nanaša na postopke pred mednarodnimi sodišči in da zagotavlja pravna sredstva v domačih postopkih, ki so se končali pred 1. januarjem 2007. Vendar pa je Sodišče v sodbi v zadevi *Grzinčič* ugotovilo, da pogoji, predpisani v tem členu, niso izpolnjeni v primeru pritožb, ki se nanašajo na zaključene postopke, o katerih je bila slovenska Vlada obveščena pred 1. januarjem 2007, tako kot je to v obravnavanem primeru (gl. *Grzinčič proti Sloveniji*, št. 26867/02, odstavek 67, 3. maj 2007).

24. Sodišče zato ugotavlja, da je ta del obravnavane pritožbe, ki se nanaša na postopke, ki so se končali s sodbo Vrhovnega sodišča 7. decembra 2006, podoben relevantnemu delu sodbe v zadevi *Grzinčič* (navedena zgoraj, odstavek 68), v kateri je Sodišče zavrnilo ugovor Vlade o neizčrpanju domačih pravnih sredstev, saj je ugotovilo, da pravna sredstva, ki jih je imel pritožnik na voljo, niso bila učinkovita.

25. Sodišče ugotavlja, da Vlada ni predložila nobenih prepričljivih dokazov, zaradi katerih bi moralo Sodišče to zadevo obravnavati drugače od ustaljene sodne prakse.

26. Sodišče nadalje ugotavlja, da ta del pritožbe ni očitno neutemeljen v smislu tretjega odstavka 35. člena Konvencije. Prav tako ni nedopusten iz katerega koli drugega razloga. Zato je pritožbo razglasilo za dopustno.

B. Utemeljenost

1. Prvi odstavek 7. člena

27. Obdobje, ki ga je potrebno pri tem upoštevati se je pričelo 29. decembra 1997, na dan, ko je pritožnik vložil tožbo pri Okrožnem sodišču v Celju in se je končalo 18. januarja 2007, ko je bil pritožniku vročen sklep Vrhovnega sodišča. Skupaj je tako trajal približno devet let na treh stopnjah sojenja.

28. Sodišče ponovno poudarja, da je razumnost trajanja postopka treba ocenjevati glede na okoliščine zadeve in ob upoštevanju naslednjih meril: zapletenosti zadeve, ravnanja pritožnika in vpletenih oblasti ter presoje, kolikšen je bil pomen sporne zadeve za pritožnika (gl. med drugim *Frydlender proti Franciji* [VS], št. 30979/96, odstavek 43, ESČP 2000-VII).

29. Vlada je ugovarjala, da je trajanje postopka bilo predolgo zaradi zapletenosti zadeve in zaradi dejstva, da je sodišče zahtevalo več izvedenskih mnenj. Poleg tega

je vztrajala pri stališču, da za trajanje postopka niso odgovorna, ne sodišča, ne pritožnik.

30. Čeprav so bila v zadevi zahtevana izvedenska mnenja, Sodišče opaža, da sodni spis v zadevi ne zgleda pretirano zapleten z vidika postopka ali dejstev (glej, npr., *Novina proti Sloveniji*, št. 6855/02, 26. oktober 2006). Poleg tega, določanje izvedencev ne pojasnjuje dejstva, da sta pretekli 2 leti in 8 mesecev med dnem, ko je pritožnik vložil svoj zahtevek in dnem, ko je bila opravljena prva obravnava (glej odstavke 7, 10 in 11, zgoraj)

31 Po prečitvi vsega predloženega gradiva in v skladu s sodno prakso Sodišče ocenjuje, da je bilo trajanje postopka v obravnavani zadevi predolgo in ni izpolnilo zahteve po sojenju v razumnem roku.

Prišlo je torej do kršitve prvega odstavka 6. člena.

2. 13. člen

32 Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen vsakomur zagotavlja učinkovito pravno sredstvo pred domačimi oblastmi za zatiranje kršitev zahteve iz prvega odstavka 6. člena, da je njegova zadeva obravnavana v razumnem roku (gl. *Kudła proti Poljski* [VS], št. 30210/96, odstavek 157, ESČP 2000-XI). Sodišče ugotavlja, da so je ugovore in trditve, ki jih je predstavila Vlada, zavrnilo že v prejšnjih zadevah (gl. zadevo Grzinčič, navedeno zgoraj), in ne vidi razloga, da bi v obravnavani zadevi prišlo do drugačnega zaključka.

33. Zato Sodišče meni, da je v obravnavani zadevi prišlo do kršitve 13. člena zaradi pomanjkanja pravnega sredstva v domačem pravu, s katerim bi pritožnica mogla pridobiti odločbo, ki bi potrdila njeno pravico do sojenja v razumnem roku, kot to določa prvi odstavek 6. člena.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

34. 41. člen Konvencije določa, da:

»Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje.«

A. Odškodnina

35. V svoji pritožbi je pritožnik zahteval 20.000 eurov (EUR) za nepremoženjsko škodo. Potem, ko je Sodišče zahtevalo, da predloži svoj zahtevek za pravično zadoščenje, je pritožnik v svojih pripombah izjavil, da vztraja pri prvotnem zahtevku.

36. Vlada je komentirala zahtevek pritožnika. Oporekala je, da je neosnovan ter, kot alternativa, pretiran.

37. Sodišče meni, da je pritožnik zagotovo utrpel nepremoženjsko škodo. Po prostem preudarku mu po tej postavki Sodišče prisoja 4.800 EUR.

B. Stroški

38. Pritožnik je zahteval tudi približno 1.216 EUR za stroške in izdatke v zvezi s postopkom pred Sodiščem, zlasti stroške zastopstva, ki jih je Sodišču predložil njegov odvetnik.

39. Vlada je oporekala, da je zahtevek previsok.

40. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov in izdatkov le, če dokaže, da so bili potrebni ter so razumno visoki in so dejansko nastali. Sodišče ugotavlja, da so pritožnikovi odvetniki, ki so zastopali tudi pritožnika v zadevi *Lukenda* (naveden zgoraj), vložili na stotine pritožb, ki so, razen kar se tiče dejstev, praktično enake kot obravnavana. Zato Sodišče v obravnavani zadevi ob upoštevanju podatkov, s katerimi razpolaga, in gornjih meril ocenjuje, da je pritožniku razumno prisoditi znesek 1.000 EUR za postopek pred Sodiščem.

C. Zamudne obresti

41. Sodišče ocenjuje, da je primerno, da se zamudne obresti obračunajo po mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV, SODIŠČE SOGLASNO

1. *razglaša*, da je pritožba dopustna;

2. *razsoja*, da je prišlo do kršitve prvega odstavka 6. člena Konvencije;

3. *razsoja*, da je prišlo do kršitve 13. člena Konvencije;

4. *Razsoja*

(a) da mora tožena država pritožnici v treh mesecih od dne, ko postane po drugem odstavku 44. člena Konvencije sodba dokončna, plačati naslednje zneske:

(i) 4.800 EUR (štiri tisoč osemsto eurov), zvišano za morebitni davek, za nepremoženjsko škodo;

(ii) 1.000 EUR (tisoč eurov), zvišano za morebitni davek, za stroške in izdatke v zvezi s postopkom;

(b) da se po izteku navedenih treh mesecev do plačila obračunajo na navedeni znesek linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke;

5. *zavrne* v preostalem delu pritožnin zahtevek po pravičnem zadoščenju.

Sodba je napisana v angleščini in pisno notificirana 27. maja 2008 v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Santiago Santiago Quesada JosepJosep Casadevall RegistrarSodni tajnik
PresidentPredsednik